

Kępno, 17 luty 2016r.

L. Dz. Int. 2/2016

Szanowna Pani
Danuta Froń
Wójt Gminy Perzów
Perzów 78
63-642 Perzów

Szanowna Pani Wójt!

W nawiązaniu do apelu władarzy gmin powiatu kępińskiego złożonego na moje ręce, w sprawie ustabilizowania sytuacji na rynku trzody chlewnej, w załączeniu przesyłam odpowiedź udzieloną przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na złożoną przeze mnie interpelację w przedmiotowej sprawie.

Uprzejmie proszę o zapoznanie się z odpowiedzią oraz przekazanie Radzie Gminy. Jednocześnie zapewniam o monitorowaniu sprawy na bieżąco oraz swojej pomocy w każdej sprawie.

2 tygodniami *szacunku*

Bożena Henczyca
B. Henczyca
Poseł na Sejm
Rzeczypospolitej Polskiej

Do wiadomości:

1. Wójtowie gmin powiatu kępińskiego.
2. Wójtowie gmin i burmistrzowie miast i gmin powiatu ostrzeszowskiego.

Odpowiedź na interpelację nr 398

w sprawie sytuacji na rynku trzody chlewnej

Odpowiadający: minister rolnictwa i rozwoju wsi Krzysztof Jurgiel

Warszawa, 03-02-2016

W odpowiedzi na przekazaną w dniu 15 stycznia 2016 r. interpelację nr 398 Pani Bożeny Henczycy, Poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie sytuacji na rynku trzody chlewnej, uprzejmie przekazuję następujące informacje.

Należy przypomnieć, że zasady organizacji rynków rolnych, w tym rynku wieprzowiny, obejmujące również instrumenty wsparcia, są regulowane na poziomie Unii Europejskiej. Aktualnie obowiązuje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, z późn. zm.).

Oznacza to, że uruchamianie i zmienianie zasad wdrażania instrumentów skierowanych do sektorów objętych wspólną organizacją rynków rolnych w celu wsparcia lub ochrony następuje z poziomu Komisji Europejskiej. Decyzje o zastosowaniu konkretnych mechanizmów na poszczególnych rynkach rolnych, a także zakres, rodzaj działań i wysokość ewentualnego wsparcia czy kompensacji są podejmowane przez Komisję Europejską. Polska, podobnie jak i inne kraje członkowskie UE, nie ma możliwości kreowania krajowej polityki w tym zakresie czy też samodzielnego wdrażania działań interwencyjnych na rynkach rolnych i przyznawania producentom pomocy. Wyjątek stanowi pomoc *de minimis*, której uruchomienie również podlega ściśle określonym warunkom. Wszelkie inne sposoby pomocy publicznej wymagają notyfikacji do Komisji Europejskiej i uzyskania jej zgody, te formy pomocy również muszą być zgodne z odpowiednimi przepisami unijnymi.

W zakresie rynku wieprzowiny we wspólnej organizacji rynków rolnych przewidziane są instrumenty tzw. „siatki bezpieczeństwa”, o uruchomieniu których w sytuacjach kryzysowych może zdecydować Komisja Europejska. Należą do nich dopłaty do prywatnego przechowywania wieprzowiny oraz instrumenty zarządzania kryzysowego. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje, będące w jego kompetencji działania, zmierzające do poprawy sytuacji na rynku wieprzowiny, w tym wnioskuje do Komisji Europejskiej o uruchamianie instrumentów służących stabilizacji cen.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco analizuje sytuację na rynku wieprzowiny, w tym poziom cen, które, obok innych czynników, mają wpływ na opłacalność produkcji. Mając na uwadze obecną trudną sytuację dochodową gospodarstw produkujących trzodę chlewną, w dniu 24 listopada 2015 r. wystąpiło do Komisarza ds. Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich z wnioskiem o jak najszybsze uruchomienie dopłat do prywatnego przechowywania mięsa wieprzowego. W rezultacie w dniu 15 grudnia 2015 r. zostało opublikowane rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2334 z dnia 14 grudnia 2015 r. wprowadzające prywatne przechowywanie wieprzowiny oraz ustalające z góry stawkę dopłat (Dz. Urz. UE L 329, str. 10). Zgodnie z tym rozporządzeniem, mechanizm został uruchomiony z dniem 4 stycznia 2016 r. Należy podkreślić, że wdrażanie instrumentu dopłat

do prywatnego przechowywania ma za zadanie przyczynić się do wzrostu popytu na rynku unijnym i krajowym, co powinno być czynnikiem wyhamowującym spadek cen, a następnie stymulującym ich wzrost. W ramach mechanizmu w Unii Europejskiej złożono wnioski na prawie 90 tys. wieprzowiny, w tym w Polsce na niecałe 6 tys. ton. Aktualnie przyjmowanie wniosków zostało zawieszone, a Komisja Europejska przedłożyła projekt rozporządzenia formalnie zamykającego mechanizm, co miałoby nastąpić z dniem 3 lutego 2016 r. Polska była przeciwna takiemu rozwiązaniu, jednak większość państw członkowskich poparła projekt Komisji Europejskiej.

Ponadto, w ww. piśmie do Komisarza, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wskazał, że w tak trudnej sytuacji uruchomienie jedynie mechanizmu dopłat do prywatnego przechowywania będzie działaniem niewystarczającym do skutecznej stabilizacji rynku. Mięso składowane w ramach tego mechanizmu wróci na rynek prowadząc do zwiększenia presji cenowej w późniejszym okresie. Z tego względu, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się również o aktywowanie refundacji wywozowych do mięsa wieprzowego jako instrumentu zarządzania kryzysowego na rynku wieprzowiny.

Trudna sytuacja na rynku wieprzowiny była także, na wniosek Polski, przedmiotem obrad Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniach 14-15 grudnia 2015 r., w której skład wchodzi ministrowie ds. rolnictwa poszczególnych państw członkowskich. Była to kolejna okazja do zaapelowania o podjęcie wszelkich możliwych działań mających na celu poprawę sytuacji na rynku wieprzowiny w Unii Europejskiej, w tym w Polsce. Należy bowiem mieć na uwadze, że sytuacja na rynku polskim jest silnie związana z rozwojem sytuacji w UE, gdzie także obserwowane są niskie ceny świń.

Ponadto, w związku z sygnałami, że zakłady przetwórstwa mięsa stosują jednakowe, niskie ceny skupu trzody chlewnej wobec krajowych producentów, co sugeruje stosowanie praktyk monopolistycznych i zmowy cenowej, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wystąpił do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o zbadanie czy zachowania rynkowe przedsiębiorców prowadzących skup żywca wieprzowego nie naruszają zasad konkurencji. Minister zwrócił się w szczególności o zbadanie czy nadużycia nie występują w przypadku prowadzenia i rozliczania produkcji w systemie nakładczym, a także czy zakłady przetwórcze płacą więcej za sprowadzany do produkcji surowiec z zagranicy niż oferują polskim producentom, naruszając w ten sposób warunki konkurencji.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi odbywają się spotkania z przedstawicielami sektora wieprzowiny, mające na celu wypracowanie wspólnie rozwiązań mających na celu stabilizację sytuacji i poszukiwanie rozwiązań długoterminowych na tym rynku. Ministerstwo przygotowuje także program działań długofalowych prowadzących do ustabilizowania sytuacji w sektorze wieprzowiny. Kolejne działania będą dotyczyć m.in. przyspieszenia rozmów na temat dostępu do rynków zbytu i znoszenia barier weterynaryjno-sanitarnych dla wieprzowiny m.in. na rynkach: japońskim, południowokoreańskim i chińskim oraz zwiększenia efektywności funduszy promocji. Ważnym zadaniem jest zminimalizowanie skutków ASF dla producentów trzody chlewnej, a także opracowanie programu odbudowy produkcji trzody chlewnej.

Chciałbym także zwrócić uwagę, że w związku z trudną sytuacją na rynkach rolnych w dniu 17 października 2015 r. weszło w życie rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 2015/1853 z dnia 15 października 2015 r. *ustanawiające tymczasową nadzwyczajną pomoc dla rolników w sektorach hodowlanych* (Dz. Urz. UE L 271 z 16.10.2015 r., str. 25). Na mocy

ww. rozporządzenia państwom członkowskim Unii Europejskiej udostępniona została pomoc w całkowitej kwocie 420 mln euro w celu zapewnienia ukierunkowanego wsparcia dla rolników, którzy odczuwają skutki znacznego spadku cen, będącego bezpośrednią konsekwencją wprowadzonego przez Rosję zakazu przywozu produktów rolno-spożywczych oraz skutki suszy dla upraw paszowych. Z ogólnej puli środków finansowych Polska otrzymała kwotę 28,9 mln euro. Zgodnie z art. 2 rozporządzenia Komisji nr 2015/1853, państwa członkowskie mogą przyznawać dodatkowe finansowanie ze środków krajowych do maksymalnej wartości równej 100% kwoty przyznanej danemu krajowi ze środków UE. Mając na uwadze powyższe, przygotowano projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie realizacji przez Agencję Rynku Rolnego zadań związanych z ustanowieniem tymczasowej nadzwyczajnej pomocy dla rolników w sektorach hodowlanych. Proponuje się, obok wykorzystania środków pochodzących z budżetu UE, przeznaczenie kwoty w takiej samej wysokości z budżetu krajowego i objęcie wsparciem producentów mleka, którzy od 2014 r. w największym stopniu odczuli skutki niekorzystnej sytuacji rynkowej oraz producentów świń, którzy od 2014 r. znajdowali się w trudnej sytuacji oraz ponoszą największe straty w związku z występującym w IV kwartale 2015 r. głębokim spadkiem cen. Przewiduje się, że wsparcie będzie udzielane producentowi świń, jeżeli:

- 1) w dniu 30 września 2015 r. posiadał nie więcej niż 2000 świń;
- 2) w okresie od dnia 1 października do dnia 31 grudnia 2015 r. sprzedał, z przeznaczeniem do uboju, co najmniej 5 i nie więcej niż 2000 świń objętych kodem CN 0103 92 19 (świnie o masie 50 kg i więcej) lub loch objętych kodem CN 0103 92 11 (lochy mające prosięta co najmniej raz, o masie nie mniejszej niż 160 kg);
- 3) w okresie od dnia 1 października 2015 r. do dnia 7 stycznia 2016 r. co najmniej 5 świń sprzedanych przez tego producenta zostało poddanych ubojowi w rzeźni.

Na podstawie wniosków złożonych przez producentów świń ubiegających się o wsparcie zostanie ustalona liczba świń kwalifikujących się do wsparcia. Biorąc pod uwagę kwotę dostępnych środków finansowych oraz liczbę świń kwalifikujących się do wsparcia zostanie ustalona stawka wsparcia. Stawka przypadająca na sztukę nie może być wyższa niż 35 zł. W przypadku świń produkowanych w cyklu zamkniętym, stawka do sztuki zostanie dwukrotnie zwiększona. Projekt został w dniu 22 stycznia 2016 r. przyjęty przez Radę Ministrów. W dniu 28 stycznia 2016 r. rozporządzenie zostało podpisane przez Prezesa Rady Ministrów i skierowane do publikacji.

Przedstawiając powyższe, należy zauważyć, że z uwagi na specyfikę rynków rolnych, w tym rynku wieprzowiny, w szczególności wahania cen, działalność rolnicza jest obarczona ryzykiem. W celu jego minimalizowania, wspólna organizacja rynków rolnych przewiduje rozwiązania, mające na celu wzmocnienie pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności. Należą do nich uznawanie organizacji producentów, ich zrzeszeń oraz organizacji międzybranżowych, a także obowiązkowe umowy na dostawy produktów rolnych.

Wdrożenie powyższych przepisów do prawodawstwa krajowego jest dobrowolne dla państw członkowskich. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zdecydowało o przygotowaniu projektu ustawy wdrażającej m.in. powyższe przepisy do polskiego prawodawstwa, dostrzegając istotność wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu żywnościowym. W dniu 18 września 2015 r. została opublikowana *Ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych oraz niektórych*

innych ustaw (Dz. U. poz. 1419). W ustawie tej wskazano, że organem właściwym do uznawania organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów oraz organizacji międzybranżowych, w tym organizacji międzynarodowych (na ich wniosek) są właściwi ze względu na siedzibę tych organizacji lub zrzeszeń dyrektorzy oddziałów terenowych Agencji Rynku Rolnego. Organizacje producentów i ich zrzeszenia mogą pełnić znaczącą rolę w koncentracji podaży, poprawie wprowadzania do obrotu, planowania i dostosowywania produkcji do popytu oraz optymalizacji kosztów produkcji i stabilizacji cen producenta. Natomiast organizacje międzybranżowe mogą pełnić ważną rolę w rozwoju właściwej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw.

W powyższych przepisach przewiduje się również, że każde dostarczanie produktów rolnych, z wyłączeniem sprzedaży bezpośredniej, przez producentów, grupy producentów, organizacje producentów albo zrzeszenia organizacji producentów do pierwszego nabywcy wymaga pisemnej umowy. W przypadku, gdy pierwszym nabywcą nie jest przetwórcza, umowa między kolejnymi nabywcami również musi być zawarta na piśmie. Umowa musi także zawierać określone elementy, wymienione w przepisach unijnych, w tym postanowienia w zakresie ceny – określonej wprost w umowie lub mechanizmu określania ceny, ilości i jakości dostarczanych produktów, terminu dostawy, okresu obowiązywania umowy, procedur płatności i jej terminów, itp. Wszystkie elementy umowy będą swobodnie negocjowane między stronami. Celem przedmiotowych umów jest z jednej strony zabezpieczenie stałości dostaw niezbędnej ilości surowca o określonych parametrach na potrzeby przemysłu przetwórczego, a z drugiej – zagwarantowanie producentom zapłaty za dostarczone produkty, jeżeli spełnione zostaną warunki zawarte w umowie. Rozwiązanie, o którym mowa powinno korzystnie wpłynąć na stabilizację cen uzyskiwanych przez producentów. Jednocześnie nie należy utożsamiać ww. obowiązku z wprowadzaniem cen minimalnych lub maksymalnych w handlu produktami rolnymi, gdyż takich rozwiązań nie przewiduje prawodawstwo unijne.

Odnosząc się do znakowania wieprzowiny krajem pochodzenia, informuję, że z dniem 13 grudnia 2014 r. zaczęło obowiązywać *rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1924/2006 i (WE) nr 1925/2006 oraz uchylenia dyrektywy Komisji 87/250/EWG, dyrektywy Rady 90/496/EWG, dyrektywy Komisji 1999/10/WE, dyrektywy 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektyw Komisji 2002/67/WE i 2008/5/WE oraz rozporządzenia Komisji (WE) nr 608/2004 (Dz. Urz. UE L 304 z 22.11.2011, z późn. zm.)*, zwane dalej „rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011”, regulujące zasady podawania informacji o środku spożywczym przeznaczonym dla konsumenta.

W stosunku do dotychczasowych wymagań dotyczących podawania kraju/miejsca pochodzenia określonych w dyrektywie 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych, a wdrożonych do krajowego prawodawstwa rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie znakowania środków spożywczych (Dz. U. Nr 137, poz. 967, z późn. zm.) wymóg ten w rozporządzeniu (UE) nr 1169/2011 został znacznie uszczegółowiony na rzecz konsumentów.

Ogólna wytyczna dotycząca obowiązku wskazania kraju lub miejsca pochodzenia w przypadku, gdy zaniechanie ich wskazania mogłoby wprowadzać konsumenta w błąd co do rzeczywistego kraju lub miejsca pochodzenia środka spożywczego (w szczególności gdyby

informacje towarzyszące środkowi spożywczemu lub etykieta jako całość mogły sugerować, że dany środek spożywczy pochodzi z innego kraju lub miejsca) pozostaje, co do zasady, taka sama jak w obowiązujących dotychczas przepisach.

Jednocześnie dotychczasowe wymagania rozszerzono przepisami art. 26 ust. 3 ww. rozporządzeniem (UE) nr 1169/2011 o obowiązkowość podawania takiej informacji również dla „podstawowego składnika” (jeśli pochodzi on z innego kraju niż kraj wytworzenia produktu gotowego) oraz wprowadzono w art. 26 ust. 2 lit. b wymóg obowiązkowego podawania kraju pochodzenia dla opakowanego surowego mięsa wieprzowego, baraniego, koziego i drobiu (w oparciu o zasady, które obecnie są stosowane w odniesieniu do wołowiny i cielęciny).

Realizując ten wymóg, Komisja Europejska wydała *rozporządzenie wykonawcze (UE) z dnia 13 grudnia 2013 r. nr 1337/2013 ustalające zasady stosowania rozporządzenia (UE) nr 1169/2011 w odniesieniu do wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia świeżego, schłodzonego i zamrożonego mięsa ze świń, z owiec, kóz i drobiu* (Dz. Urz. L z 14.12.2015, poz. 335, str. 19). Zgodnie z tym rozporządzeniem obowiązek wskazywania na etykiecie kraju lub miejsca pochodzenia dotyczy mięsa świeżego, schłodzonego lub zamrożonego pochodzącego ze świń, owiec lub kóz, drobiu. Z dniem 1 kwietnia 2015 r. wymagane jest umieszczanie na etykiecie opakowania następujących danych:

- **miejsce chowu:** [nazwa państwa członkowskiego UE lub państwa spoza UE], tj. miejsce, w którym zwierzę było chowane przez okres stanowiący istotną część zwykłego cyklu chowu dla każdego gatunku,
- **miejsce uboju:** [nazwa państwa członkowskiego UE lub państwa spoza UE] tj. miejsce, w którym poddano je ubojowi oraz
- **kod partii** identyfikujący dostarczane mięso.

Zgodnie z przedmiotem i zakresem stosowania rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1337/2013, określonym w art. 1, zasady zawarte w niniejszym rozporządzeniu dotyczą wskazania kraju pochodzenia lub miejsca pochodzenia na etykiecie produktu, a więc odnoszą się do mięsa opakowanego.

Przedstawiając powyższe, zapewniam, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, wspólnie z innymi resortami w obszarach, w których jest to celowe, będzie kontynuowało działania na rzecz poprawy sytuacji na polskim rynku wieprzowiny, również w perspektywie długofalowej.